

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets § 71-tilsyn

Dato: 06-11-2020
Enhed: FOPS
Sagsbeh.: DEPNFF
Sagsnr.: 2014748
Dok. nr.: 1426037

Folketingets § 71-tilsyn har den 9. oktober 2020 stillet følgende spørgsmål nr. 2 (Alm. del) til sundheds- og ældreministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 2:

”Kan ministeren redegøre for sagen og sagens forløb vedrørende Aggerholm mod Danmark ved den Europæiske Menneskerettighedsdomstol?”

Svar:

Jeg kan som svar på spørgsmålet henvide til følgende redegørelse om sagen:

Patienten i sagen, i dommen omtalt som ”klager”, blev i 2005 dømt til anbringelse på en psykiatrisk afdeling for vold mod tjenestemand i funktion og strafbare trusler.

I efteråret 2012 blev patienten flyttet fra den åbne, retspsykiatriske afdeling, til den lukkede afdeling Psykiatrihospitalet Nykøbing Sjælland.

Den 7. februar 2013 blev det noteret i patientens journal, at patienten var frustreret og fremkom med kommentarer, som kunne opfattes som trusler. Den følgende dag blev det vurderet, at patienten ikke måtte komme på udgang, hvilket havde gjort patienten meget vred. Det beskrives i journalen, som at patienten havde en ”voldsom indestængt vrede”.

Patienten blev derfor bæltefikseret den 8. februar 2013 kl. 13:15. I overensstemmelse med i psykiatrilovens § 16, havde patienten en fast vagt under bæltefikseringen.

Patienten blev samme dag kl. 14:45 tilset af en vagthavende læge, og igen kl. 18:55, hvor én af patientens fodremme blev løsnet. I forbindelse med tilsynet kl. 22:46 noterede den vagthavende læge i patientens journal, at patienten ”var i fremdrift, men fortsat blev bedømt til at være potentielt personfarlig (understreget her) med instinkt vrede.”

Den følgende dag, dvs. 9. februar 2013, kl. 10:30 blev patienten igen tilset af den vagthavende læge, som noterede, at det var forsvarligt at løsne patienten fra bæltet.

Det fremgår videre af patientens journal, at den vagthavende læge efterfølgende konfererede med overlægen på afdelingen om at løsne klager, og at det blev besluttet at løsne klager fra bæltet klokken 12.05.

Patienten var således bæltefikseret i 22 timer og 50 minutter.

Patienten klagede den 12. februar 2013 til Det Psykiatriske Patientklagenævn over bæltefikseringen. Overlæge afgav en skriftlig forklaring til Det Psykiatriske Patientklagenævn, men havde ikke mulighed for at være personligt tilstede under selve mødet.

Den 21. marts 2013 traf det Psykiatriske Patientklagenævn afgørelse i sagen. Nævnet vurderede, at betingelserne for tvangsfikseringen ikke var opfyldt, da det ikke var dokumenteret, at patienten havde udsat sig selv eller andre for nærliggende fare for at lide skade på lemme eller helbred.

Patienten anmodede herefter Statsforvaltningen om tilkendelse af erstatning fra Region Sjælland for ikke-økonomisk skade med henvisning til afgørelsen. Patienten påstod endvidere, at der var sket en krænkelse af art. 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (herefter EMRK). Art. 3 indeholder et forbud mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Det bemærkes, at Det Psykiatriske Patientklagenævn på dette tidspunkt var placeret under Statsforvaltningen.

Region Sjælland afviste patientens krav med henvisning til, at der efter Region Sjællands vurdering ikke var sket en overtrædelse af EMRK's artikel 3.

Patienten anlagde derfor i juni 2014 sag ved retten i Roskilde med påstand om, at Region Sjælland skulle anerkende patientens rettigheder, og at Region Sjælland skulle betale patienten 50.000 kroner.

Mens sagen verserede ved byretten, klagede patienten over den ansvarlige overlæges sundhedsfaglige behandling til Sundhedsstyrelsen, som på dette tidspunkt tilsynsførende myndighed for sundhedsfaglig virksomhed, der udføres af autoriserede sundhedspersoner inden for sundhedsvæsenet. Sundhedsstyrelsen oplyste i december 2019, at styrelsen ikke fandt grundlag for, at overlægen havde handlet i strid med kravene i autorisationslovens § 17.

I forbindelse med byretssagen afhørte byretten den ansvarlige overlæge samt andre sundhedspersoner på afdelingen. Den ansvarlige overlæge oplyste bl.a., at patienten virkede indestængt og meget aggressiv, og at overlægen i forvejen havde indgående kendskab til patientens behandling gennem årene, hvor patienten før havde overfaldet personale og medpatienter.

Byretten anmodede herudover Retslægerådet om at tage stilling til en række spørgsmål, herunder om betingelserne for tvangsfiksering var til stede.

Retslægerådet udtalte bl.a., at overlægens vurdering om at tvangsfiksere patienten var korrekt.

Byretten frifandt i marts 2017 Region Sjælland. Patienten ankede herefter afgørelsen til Østre Landsret i april 2017. Landsretten stadfæstede Østre Landsrets afgørelse i november 2017.

Patienten anmodede i december 2017 Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at anke afgørelsen til Højesteret. Dette blev afvist af Procesbevillingsnævnet i marts 2018.

Patienten klagede den 13. september 2018 til den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (herefter EMD) med påstand om krænkelse af EMRK's art. 3.

EMD afsagde dom den 15. september 2020, hvorefter den danske stat blev dømt for overtrædelse af EMRK's art. 3. Den danske stat skal betale 10.000 euro i godtgørelse til patienten, og 4.000 euro i sagsomkostninger.

EMD bemærkede, at selvom selve beslutningen om at bæltefikse patienten var korrekt, var der en række forhold i sagen, som samlet set udgjorde en krænkelse:

For det første beskrev den vagthavende læge patienten som "potentiel" farlig i forbindelse med tilsynet af patienten kl. 22:46. Dette er ikke i overensstemmelse med den danske psykiatrilov, hvorefter bæltefiksering kræver, at der er en "nærliggende" fare for skade.

For det andet var patienten bæltefikseret hen over natten mellem den 8. februar og den 9. februar 2013 i sammenlagt 12 timer uden at blive tilset af en læge. Det bemærkes, at der var en fast vagt ved patienten, som påkrævet i henhold til psykiatriloven. Det fremgår dog ikke, hvor længe patienten sov i de 12 timer.

For det tredje vurderede den vagthavende læge den 9. februar kl. 10:30, at tvangsfikseringen burde ophøre. Dette skete dog først efter den vagthavende læge havde konfereret med overlægen kl. 12:05. Således blev bæltefikseringen forlænget med godt og vel halvanden time efter en lægelig vurdering af, at betingelserne for bæltefiksering ikke længere var til stede.

Jeg kan afslutningsvist henvise til, at den danske stat har tre måneder fra dommens afsigelse til at vurdere, hvorvidt der er grundlag for at anke dommen. Så snart beslutningen foreligger, vil jeg som tidligere nævnt orientere § 71-tilsynet.

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Nina Fjord Fromberg